

[Johannes Jensen.]

deres Stilling, hvilket gav Anledning til, at samtlige Kommissionens Medlemmer forbeholdt sig deres Stilling; men i Virkeligheden var der indenfor Næringslovkommissionen opnaaet ikke ringe Enighed.

Hvis nogen vil spørge, hvilken af de to Strømninger der da havde faaet Overtaget indenfor Kommissionen, betænker jeg mig ikke paa at svare, at det var den, der krævede større Næringsfrihed. Og naar jeg nu, da vi staar overfor dette Lovforslags endelige Vedtagelse, spørger mig selv: Hvilken Strømning er det da, der præger det foreliggende Lovforslag? — ja, saa maa jeg sige, at til Trods for, at det her i Rigsdagen væsentlig er de samme Mænd, der fører Ordet i denne Sag, som Tilfældet var i Næringslovkommissionen, forekommer det mig, at det er den modsatte, den, der har krævet en vis Begrænsning i den bestaaende Lovgivning. Det er den, der under Sagens Behandling i Rigsdagen har vundet et ikke ringe Overtag, og naar jeg spørger mig selv, om jeg personlig er tilfreds dermed, maa jeg sige, at det er jeg egentlig. Jeg tror, at det store Publikum ikke kan have noget imod den Ordning, her er foreslaaet, og for saa vidt skal jeg ikke kritisere, men nærmest glæde mig over det, der her er foregaaet. Jeg tror, at de interesserede Parter i Hovedsagen vil være vel tilfredse med det foreliggende Lovforslag. Vi har her et godt Eksempel paa, hvad der kan komme ud af, at Rigsdagen faar fornøden Tid til at behandle en stor Sag, og vi faar ogsaa et godt Indtryk af, hvad det betyder, at de Parter, som er interesserede i en saadan Sags Afgørelse, har faaet Tid til at overveje Sagen og Tid til at frembære deres Ønsker for begge Rigsdagens Afdelinger.

Skønt jeg ikke skal komme nærmere ind paa Enkeltheder, vil jeg dog gerne gøre et Par Bemærkninger om enkelte Punkter i Lovforslaget. Vi ved alle, at det ønske, som den danske Handelsstand har haft i denne Sag, har været, at den enkelte kun maatte have eet Udsalg i hver Kommune; de frygter jo for, at Kapitalmagten indenfor Handelen skulde oprette flere Butikker i samme Kommune. Da man i sin Tid behandlede denne Sag i Næringslovkommissionen, var man fra første Færd fuldstændig enig om, at Kvinder i næringsretlig Henseende skulde stilles paa lige Fod med Mænd, ligesom de var blevet det i politisk Henseende, da de fik først den kommunale Valgret og senere den politiske Valgret. Der var ikke eet Medlem i Næringslovkommissionen, der indvendte noget

som helst imod dette, det var fra første Øjeblik en selvsagt Ting. Men nu fremkom altsaa her i Rigsdagen de stærke Ønsker fra Handelsstandens Side om, at en handlende kun maatte have een Butik i hver Kommune, og dette forstod man jo fra Handelens Side saaledes, at hvis Kvinders Ligestilling med Mænd skulde opretholdes, vilde det i alle Tilfælde blive saaledes, at et Ægtepar kunde løse to Borgerskaber. Nu har man imidlertid i det andet høje Ting fundet en Udvej, og jeg skal ikke nægte, at den har faaet et vist salomonisk Udtryk, idet man principielt giver Kvindernes, hvad der tilkommer dem i næringsretlig Henseende; men jeg maa jo sige, at derved har man beskaaret den Ret, Mændene hidtil har haft. Hidtil har det været saaledes, at Mændene har haft en ubetinget Ret, naar de var fuldmyndige og i øvrigt opfyldte Betingelserne derfor, til at faa Næringsadkomst. Nu kan de kun faa den, hvis Hustruen ikke har en Næringsadkomst i Forvejen. Den Udvidelse, der sker af Kvindernes Rettigheder, sker i Virkeligheden paa Bekostning af Mændenes Ret, men det er der jo ikke noget at gøre ved; principielt maa vi sige, at de er ligestillede.

Men der er et andet Spørgsmaal, jeg gerne vil rette til den højtærede Handelsminister, og det er dette: Hvis man tænker sig, at man med Hensyn til den kommunale og den politiske Valgret indførte den Bestemmelse, at hver Familie kun skulde have een Stemme, vilde man saa ikke være nødt til at fastsætte visse Regler for, hvem der skulde udøve denne Valgret i Tilfælde af, at Ægtefællerne ikke kunde enes om det? Med Hensyn til kommunale og politiske Anliggender kan det jo tænkes, at de for forskellige Anskuelser. Skønt Sandsynligheden for, at der skulde opstaa Stridigheder i et Ægteskab i et Forhold som det, der her Tale om, ikke er stor, er Muligheden derfor dog heller ikke udelukket. Det hedder i den paagældende Paragraf, at Personer, der lever i Ægteskab, kun vil kunne opnaa eet Borgerskab. Almindeligvis vil man vel kunne gaa ud fra, at de nok kan blive enige om, hvem der skal have Ret til at løse dette Borgerskab. Unge Folk, der vil gifte sig, kan jo for en Sikkerheds Skyld løse Borgerskab hver for sig, før de gifter sig, for saaledes for Livstid at komme i Besiddelse af to Borgerskaber. Anden Udvej staar i Virkeligheden ikke aaben. Nu kan man vel nok i Almindelighed gaa ud fra, at Ægtefæller vil kunne enes om, hvem der skal have Retten til at løse Borgerskab, men hvor to Mennesker lever i Ægteskab,